

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 95 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ
VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ
SRITIES PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 16 IR 101
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 95 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 16 ir 101 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2025 m. spalio 31 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-10 „Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veikla“ (toliau – Ataskaita) pateiktas rekomendacijas Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Ataskaitoje nurodyta, kad siekiant užtikrinti, kad radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų, jų sukūrimo, gaminimo pirkimai (toliau – pirkimai) būtų vykdomi skaidriai ir ekonomiškai (3-iasis pagrindinis audito rezultatas), turi būti nustatyta, kas turi vykdyti Radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų, jų sukūrimo, gaminimo ir transliavimo eteryje laiko pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 1264 „Dėl Radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų, jų sukūrimo, gaminimo ir transliavimo eteryje laiko pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), nuostatų priežiūrą ir teikti metodinę pagalbą šio teisės akto taikymo klausimais.

Atsižvelgiant į Ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ministerija) parengė Įstatymų projektus, kuriais siekiama Aprašo nuostatų laikymosi priežiūrą, reikalavimų pažeidimų prevenciją bei metodinės pagalbos teikimą šio teisės akto taikymo klausimais pavesti Viešųjų pirkimų tarnybai. Įvertinus tai, kad Viešųjų pirkimų tarnyba yra kompetentinga nacionalinė institucija, kuri įgyvendina viešųjų pirkimų politiką¹, vykdo Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PI) ir su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimų prevenciją, priežiūrą, kaip laikomasi šių teisės aktų nuostatų ir teikia metodinę pagalbą šių įstatymų taikymo klausimais², atitinkamų funkcijų, susijusių su Aprašo reikalavimų įgyvendinimu, vykdymą, siūloma pavesti vykdyti minėtai institucijai. Ši institucija turi reikiamas kompetencijas, patirtį, sukurtas duomenų bazines, reikalingas šioms funkcijoms vykdyti, specialistus, kurie vykdo viešuosius pirkimus ir pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų prevenciją ir priežiūrą bei teikia metodinę pagalbą ir konsultacijas pirkimų vykdytojams bei tiekėjams, organizuoja bei veda mokymus. Atsižvelgiant į tai, siūloma VPI 95 straipsnio 1 dalį ir PI 101 straipsnio 1 dalį papildyti naujomis nuostatomis, pavedančiomis Viešųjų pirkimų tarnybai vykdyti teisės akto, reguliuojančio VPI 6 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus, ir teisės akto, reglamentuojančio PI 16 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus, pažeidimų prevenciją ir priežiūrą, kaip laikomasi šio teisės akto reikalavimų, taip pat teikti metodinę pagalbą ir konsultacijas šio teisės akto tinkamo taikymo klausimais. Pirkimų, nurodytų VPI 6 straipsnio 2 punkte, vykdymo tvarką nustato Aprašas, o PI 16 straipsnio 2 punkte nurodytų pirkimų – perkančiojo subjekto nustatyta tvarka. Todėl siekiant didesnio teisinio aiškumo ir nuoseklumo, Viešųjų pirkimų tarnybai siekiant palengvinti metodinės pagalbos teikimą bei kontrolės mechanizmo įgyvendinimą, taip pat siūloma

---

¹ VPI 92 straipsnio 2 dalis, PI 100 straipsnio 2 dalis.

² VPI 95 straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktai; PI 101 straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktai.

suvienodinti VPĮ 6 straipsnio 2 punkto ir PĮ 16 straipsnio 2 punkto nuostatas, pakeičiant PĮ 16 straipsnio 2 punktą, ir numatant, kad perkantieji subjektai, atlikdami PĮ 16 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus, vadovaujasi ne savo nustatyta tvarka, tačiau Vyriausybės patvirtinta tvarka (Aprašu), t. y. ta pačia tvarka, kuria, atlikdamos VPĮ 6 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus, vadovaujasi perkančiosios organizacijos. Kadangi Aprašo nuostatų išorinės priežiūros klausimas šiuo metu yra labai aktualus ir vienas iš prioritetinių, siūloma, kad Įstatymų projektais teikiama pakeitimai įsigaliojūt 2026 m. liepos 1 d.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešųjų pirkimų politikos skyrius (skyriaus vedėja Dovilė Šacikauskė, tel. +370 652 84 691, el. p. dovile.sacikauske@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

VPĮ 6 straipsnio 2 punkte yra numatyta, kad šio įstatymo reikalavimai netaikomi radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų, jų sukūrimo, gaminimo pirkimams, kai tokius pirkimus atlieka radijo programų transliuotojas ar audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos teikėjas, bei radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų transliavimo eteryje laiko, kai sutartis sudaroma su radijo programų transliuotoju ar audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos teikėju, pirkimams. Šių pirkimų tvarką nustato Vyriausybė.

PĮ 16 straipsnio 2 punkte nurodyta, jog PĮ reikalavimai netaikomi radijo ir audiovizualinės žiniasklaidos programų transliavimo eteryje laiko ir jau parengtų programų, kai sutartis sudaroma su radijo programų transliuotoju ar visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugos teikėju, pirkimams. Tokius pirkimus perkantysis subjektas atlieka pagal savo nustatytą tvarką.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Vyriausybės patvirtintame Apraše, kuris reglamentuoja VPĮ 6 straipsnio 2 punkte nurodytų pirkimų vykdymo tvarką, nėra nuostatų, nustatančių, koks subjektas atlieka Aprašu reglamentuojamų pirkimų pažeidimų prevenciją, prižiūri, kaip laikomasi Aprašo nuostatų, teikia metodinę pagalbą perkančiosioms organizacijoms Aprašo taikymo klausimais, prižiūri šių pirkimų sutarčių vykdymą. Atsižvelgiant į tai, parengti Įstatymų projektai, pavedant Viešųjų pirkimų tarnybai vykdyti šias funkcijas. Be to, siūloma keisti PĮ 16 straipsnio 2 punktą ir numatyti, kad perkantieji subjektai, atlikdami PĮ 16 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus, taip pat kaip ir perkančiosios organizacijos, privalo vadovautis Aprašo nuostatomis. Tokiu būdu būtų užtikrintas teisinio reguliavimo nuoseklumas ir aiškumas, nes tokių pačių pirkimų vykdymo tvarką reguliuotų vienas teisės aktas, būtų formuojama vieninga šių pirkimų vykdymo praktika. Funkcijas, susijusias su Aprašo reikalavimų tinkamu įgyvendinimu, pažeidimų prevencija ir priežiūra pavedus atlikti Viešųjų pirkimų tarnybai, būtų užtikrintas operatyvus ir sklandus pasirengimas šių funkcijų įgyvendinimui, kadangi Viešųjų pirkimų tarnyba šiuo metu vykdo analogiškas funkcijas dėl viešuosius pirkimus ir pirkimus reglamentuojančių teisės aktų, ši institucija turi reikiamą žinių, patirties, duomenų bazes.

VPĮ ir PĮ įtvirtinus naujas Viešųjų pirkimų tarnybos funkcijas dėl Aprašo nuostatų laikymosi priežiūros ir metodinės pagalbos teikimo Aprašo taikymo ir įgyvendinimo, sutarčių vykdymo klausimais, bus sudarytos sąlygos operatyvesniam, lankstesniam, aiškesniam, skaidresniam ir ekonomiškesniam pirkimų vykdymui Apraše nustatyta tvarka, užtikrinant metodinę pagalbą juos vykdančioms subjektams, o kartu šiuos pirkimus padarys patrauklesniais tiekėjams. Įsigaliojus PĮ nuostatai, kad perkantieji subjektai PĮ 16 straipsnio 2 punkte nurodytus pirkimus vykdo Vyriausybės nustatyta tvarka, bus užtikrintas teisinio reglamentavimo nuoseklumas, išvengta

klaidų, Viešųjų pirkimų tarnybai bus sudarytos palankesnės ir paprastesnės sąlygos vykdyti šių pirkimų priežiūros bei prevencijos funkciją.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektų toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų Įstatymų projektų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymų projektais siūlomo teisinio reguliavimo teigiamos pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 dalyje. Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti Įstatymų projektai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti VPĮ ir PĮ pakeitimo projektai įtakos kriminogeninei situacijai neturės. Parengta VPĮ bei PĮ pakeitimo projektų antikorupcinio vertinimo pažyma.

7. Kaip Įstatymų projektų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Užtikrinta pirkimų, vykdomų pagal Aprašą, išorinė priežiūra, paskatins tiekėjų, kartu ir smulkiojo ir vidutinio verslo, atstovų dalyvavimą šiuose pirkimuose. Viešųjų pirkimų tarnybai pavedus teikti metodinę pagalbą perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams, pirkimai pagal Aprašą vyks greičiau, sklandžiau, skaidriau ir ekonomiškiau.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja atitinkamoms Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo nuostatomis. Siūlomu teisiniu reglamentavimu neplanuojama rengti ar tvirtinti atskirų planavimo dokumentų, kurie neatitiktų Strateginio valdymo įstatymo apibrėžiamų planavimo dokumentų tipų.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant VPĮ ir PĮ pakeitimo projektuose siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, turės būti atlikti atitinkami Aprašo pakeitimai (Lietuvos Respublikos kultūros ministerija turės parengti Aprašo pakeitimo projektą, kuris bus įformintas Vyriausybės nutarimu), o Viešųjų pirkimų tarnyba turės pakeisti jos veiklą bei priskirtas vykdyti funkcijas reguliuojančius vidinius teisės aktus.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu Įstatymų projektams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turės priimti

Priėmus Įstatymų projektus, turės būti peržiūrėtos Aprašo nuostatos, siekiant įgyventi VPĮ 95 straipsnio 1 dalies ir PĮ 16 straipsnio 2 dalies, 101 straipsnio 1 dalies pakeitimus. Viešųjų pirkimų tarnyba taip pat turėtų įsivertinti ir, esant poreikiui, priimti naujus ar pakeisti galiojančius

teisės aktus, susijusius su metodinės pagalbos teikimu, pirkimų priežiūros bei prevencijos funkcijos įgyvendinimu.

13. Kiek valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks Įstatymo projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti (papildomoms Viešųjų pirkimų tarnybos funkcijoms vykdyti) turės būti skirtos papildomos valstybės biudžeto lėšos. Kadangi 2026 metų biudžete Viešųjų pirkimų tarnybai siūlomų pavesti papildomų funkcijų vykdymui reikalingas finansavimas nenumatytas, papildomų lėšų šiai institucijai skyrimo klausimas turi būti sprendžiamas svarstant einamųjų ir ateinančių metų biudžetą.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektai parengti, siekiant įgyvendinti Ataskaitoje pateiktas rekomendacijas Vyriausybei.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „viešasis pirkimas“, „perkančioji organizacija“, „audiovizualinės žiniasklaidos programos“, „audiovizualinės žiniasklaidos programos, jų sukūrimo, gaminimo ir transliavimo eteryje“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Įstatymai turėtų būti išversti į anglų kalbą.